

כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמזותה [תענית ל:]

"מציאות שנהפכה לפנטזיה"

סדר הקינות-תשעה באב תש"ע

- 1) שבת סורו מני.....קינה # ז
- 2) איכה אצת באפך.....קינה # ח
- 3) אאדה עד חוג שמיים.....קינה # ט
- 4) ויקונן ירמיהו על יאשיהו איכה אלי קוננו.....קינה # י"א
- 5) זכר את אשר עשה צר בפנים.....קינה # ט"ז
- 6) אם תאכלנה נשים פרים.....קינה # י"ז
- 7) לך ה' הצדקה.....קינה # י"ט
- 8) ארזי הלבנון/החרישו ממני ואדברה.....קינה # כ"א-כ"ב
- 9) ואת נוי חטאתי.....קינה # כ"ג
- 10) מי יתן ראשי מים.....קינה # כ"ה
- 11) אש תוקד בקרבי.....קינה # ל"א
- 12) ציון הלא תשאלני.....קינה # ל"ו
- 13) קינה על השואה
- 14) אלי ציון ועריה.....קינה # מ"ה

קינה #1- "שבת סורו מני"

1) הרמב"ם [ספר המצוות, מצוות עשה # קנ"ה]... היא שצונו לקדש את השבת ולאמר דברים בכניסתו וביציאתו נזכור בס גודל היום הזה ומעלתו והבדלו משאר הימים הקודמים ממנו והבאים אחריו.

2) איכה ד/י"ב- לא האמינו מלכי ארץ וכל יושבי תבל כי יבא צר ואיוב בשערי ירושלים

3) ישעיהו פרק א' [הפטרה של שבת דברים/חזון]- חֲזוֹן יִשְׁעִיהוּ בֶן אֲמוֹץ... לָמָּה לִי רֵב זְבַחֲכֶם יֹאמֵר יְהוָה שְׁבַעֲתֵי עֲלוֹת אֵילִים וְחֻלֵּב מְרִיאִים וְדָם פְּרִים וְכִבְשִׁים וְעֲתוּדִים לֹא חִפְצָתִי: פִּי תִבְאוּ לִרְאוֹת פְּנֵי מִי בִקֵּשׁ זֹאת מִיָּדְכֶם רְמֵס חֲצָרִי: לֹא תוֹסִיפוּ הִבִּיא מִנְחַת שְׁנָא קִטְרֶת תוֹעֵבָה הִיא לִי חֲדָשׁ וְשִׁבְתָּ קְרָא מְקָרָא לֹא אוֹכֵל אֶן וְעֲצָרָה: חֲדָשִׁיכֶם וּמוֹעֲדֵיכֶם שְׁנָאָה נִפְשֵׁי הָיוּ עָלַי לְטָרַח נְלֵאִיתִי נְשָׂא: וּבִפְרָשְׁכֶם כְּפִיכֶם אֲעֲלִים עֵינֵי מַכֶּם גַּם כִּי תִרְבוּ תִפְלָה אֵינְנִי שְׁמַע יְדִיכֶם דְּמִים מְלֵאוּ:

4) ירמיהו פרק ז/ג-ז- כֹּה אָמַר ה' צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִיטִיבוּ דְרָכֵיכֶם וּמַעַלְלֵיכֶם וְאֲשַׁפְּנָה אֶתְכֶם בְּמִקּוֹם הַזֶּה: אֵל תִּבְטְחוּ לְכֶם אֶל דְּבַרֵי הַשֶּׁקֶר לֵאמֹר ה' הִיכַל ה' הִיכַל ה' הִנֵּה ה': כִּי אִם הִיטִיב תִּיטִיבוּ אֶת דְּרָכֵיכֶם וְאֶת מַעַלְלֵיכֶם אִם עָשׂוּ תַעֲשׂוּ מִשְׁפָּט...

5) פסיקתא רבתי [פיסקא כ"ו]- באותה השעה אמר המקום לירמיהו "קום לך לענתות וקח את השדה מאת חנמאל דודך (וגו)"... כיון שיצא ירמיהו מירושלים, ירד המלאך מן השמים ונתן רגליו על חומות ירושלים ופרצן, קרא ואמר "יבואו השונאים ויכנסו לבית שאדונו אינו בתוכו ויבזו אותו ויחרבו, ויכנסו לכרם ויקצצו את גפניו שהשומר הניחו והלך לו"...

6) תהילים לז/ז- וְאֵנִי אֶמְרָתִי בְשִׁלְוִי בַל אֶמוֹט לְעוֹלָם:

7) מסכת ברכות ט"ז עמוד ב'- רבי בתר צלותיה אמר הכי יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שתצילנו מעזי פנים ומעזות פנים [רש"י-שלא יוציאו עלי לעז ממזרות]: מאדם רע ומפגע רע מיצר רע מחבר רע משכן רע ומשטן המשחית ומדין קשה ומבעל דין קשה בין שהוא בן ברית בין שאינו בן ברית ואע"ג דקיימי קצוצי עליה דרבי [רש"י-שהיו שוטרים עומדין במצות אנטונינוס להכות ולהנקם בכל העומדים עליו]:

8) מסכת תענית ט"ז עמוד א'- למה יוצאין לבית הקברות? פליגי בה רבי לוי בר חמא ורבי חנינא. חד אמר: הרי אנו חשובין לפניך כמתים, וחד אמר: כדי שיבקשו עלינו מתים רחמים. מאי בינייהו? איכא בינייהו קברי נכרים.

תוס' [שם ד"ה יוצאין לבית הקברות] - מכאן נוהגין בכל מקום לילך לבית הקברות בט' באב שהרי ט"ב הוי תענית צבור כמו שהיו עושין מפני הגשמים. **רמ"א** [ארו"ח תקני"ט/י]- הגה: והולכים על הקברות מיד כשהולכים מבית הכנסת (ב"י בשם תוס').

קינה # 2 "איכה אצת באפך"

1) משנה ברכות נ"ד עמוד א'- חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה שנאמר {דברים ו-ה} ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך וגו' בכל לבבך בשני יצריך ביצר טוב וביצר הרע ובכל נפשך אפילו הוא נוטל את נפשך...

2) מסכת ברכות ז עמוד ב'- כל האומר {תהילים קמה-א} תהלה לדוד בכל יום שלש פעמים מובטח לו שהוא בן העולם הבא. מאי טעמא? אילימא משום דאתיא באל"ף בי"ת- נימא {תהילים קט-א} "אשרי תמימי דרך" דאתיא בתמינא אפין! אלא משום דאית ביה {תהילים קמה-טז} "פותח את ידך"- נימא הלל הגדול דכתיב ביה {תהילים קלו-כה} נותן לחם לכל בשר? אלא משום דאית ביה תרתי

3) מסכת סנהדרין ק"ד עמוד א'- אמר רבי יוחנן מפני מה לקו באל"ף בי"ת? מפני שעברו על התורה שניתנה באל"ף בי"ת [רש"י- שכל מגילת איכה סדורא באלפא ביתא]:

קינה # 3- "אאדה עד חוג שמיים"

1) יחזקאל פרק ד'- וְאָתָּה בֶן אָדָם קַח לְךָ לִבְנֵה וְנִתְּתָה אוֹתָהּ לְפָנֶיךָ וְחִקוּתָּה עֲלֶיהָ עִיר אֶת יְרוּשָׁלַם: וְנִתְּתָה עֲלֶיהָ מְצוֹר וּבְנִיתָ עֲלֶיהָ דָּיֵק וְשִׁפְכָתָה עֲלֶיהָ סִלְלָה וְנִתְּתָה עֲלֶיהָ מַחְנוֹת וְשִׂים עֲלֶיהָ פְּרִים סְבִיב: וְאָתָּה קַח לְךָ מַחְבַּת בְּרִזָל וְנִתְּתָה אוֹתָהּ **קִיר בְּרִזָל** בִּינְךָ וּבֵין הָעִיר וְהַכִּינֹתָ אֶת פְּנִיךָ אֵלֶיהָ וְהִיתָה בְּמְצוֹר וְצָרָתָה עֲלֶיהָ אוֹת הִיא לְבֵית יִשְׂרָאֵל:

2) ברכות ל"ב עמוד ב'- ואמר רבי אלעזר: מיום שחרב בית המקדש ננעלו שערי תפלה, שנאמר: +איכה ג'+ "גם כי אזעק ואשוע שתם תפלתיי"... מיום שחרב בית המקדש נפסקה חומת ברזל בין ישראל לאביהם שבשמים שנא' {יחזקאל ד-ג} ואתה קח לך מחבת ברזל...

3) רמ"א או"ח סימן תקנ"ט/ד- הגה: ...וכל הקדישים שאומרים אחר איכה עד שיוצאים למחר מב"ה, אין אומרים **תתקבל**.

4) מסכת סוטה מ"ט עמוד א'- משחרב בהמ"ק - בושו חברים ובני חורין וחפו ראשם, ונדלדלו אנשי מעשה, וגברו בעלי זרוע ובעלי לשון, ואין דורש ואין מבקש ואין שואל, על מי לנו להשען? על אבינו שבשמים.

5) דברים ד/כ"ט- "ובקשתם משם את ה' אלוהיך ומצאת כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך"

6) סליחות- "המצא לנו בבקשתנו כמה שכתוב ובקשתם משם את ה' אלהיך..."

קינה # 4 - ויקונן ירמיהו על יאשיהו

- 1) דברי הימים ב'ל"ה-** ויקונן ירמיהו על יאשיהו, ויאמרו כל השרים והשרות בקינותיהם על יאשיהו עד היום, ויתנום לחק על ישראל, והנם כתובים על הקינות"
- 2) פתיחתא של איכה רבה, אות כב:** "בתחלה היו עובדים אותו במטמוניות... וכיון שלא מיחו בידם חזרו להיות עושין אחר הדלת... וכיון שלא מיחו בידן חזרו להיות עושין על הגגות... וכיון שלא מיחו בידן חזרו להיות עושין בגנות... וכיון שלא מיחו בידן חזרו להיות עושין בראשי ההרים... וכיון שלא מיחו בידן חזרו להיות עושין בשדות..."
- 3) מלכים ב, פרק כב - כ"ג-** "בן שמנה שנה יאשיהו במלכו... ויעש הישר בעיני ה' וילך בכל דרך דוד אביו ולא סר ימין ושמאל... ויהי בשמונה עשרה שנה למלך יאשיהו שלח המלך את שפן... הסופר... ויהי כשמע המלך את דברי ספר התורה ויקרע את בגדיו... ותאמר אליהם כה אמר ה' אלקי ישראל אמרו לאיש אשר שלח אתכם אלי: כה אמר ה' הנני מביא רעה אל המקום הזה ועל יושביו את כל דברי הספר אשר קרא מלך יהודה תחת אשר עזבוני ויקטרו לאלהים אחרים... ונצתה חמתי במקום הזה ולא תכבה... למען הקים את דברי התורה הכתובים על הספר אשר מצא חלקיהו הכהן בית ה'...": וכמוהו לא היה לפניו מלך אשר שב אל ה' בכל לבבו ובכל נפשו ובכל מאדו ככל תורת משה, ואחריו לא קם כמוהו... אך לא שב ה' מחרון אפו הגדול אשר חרה אפו ביהודה על כל הכעסים אשר הכעיסו מנשה... בימיו עלה פרעה נכה מלך מצרים על מלך אשור על נהר פתח וילך המלך יאשיהו לקראתו ומיתוהו במגדו כראתו אותו."
- 4) ירושלמי סוטה ז/ד-ז** - כתיב "ארור אשר לא יקים את כל דברי התורה הזאת" - וכי יש תורה נופלת?... דאמר רב חונה רב יהודה בשם שמואל על הדבר הזה קרע יאשיהו ואמר "עלי להקים"
- 4) איכה רבה א/נ"ג-** "צדיק הוא ה' כי פיהו מרית" - מי אמרו לפסוק זה, יאשיהו אמרה, הה"ד (ד"ה = דברי הימים = ב' ל"ה) אחרי כל זאת אשר הכין יאשיהו את הבית עלה נכו להלחם בכרכמיש על פרת, בקרקסיון דעל פרת, וישלח אליו מלאכים לאמר מה לי ולך מלך יהודה לא עליך אתה היום כי אל בית מלחמתי ואלהים אמר לבהלני, מפי הקב"ה אני עולה (שם / דברי הימים ב' ל"ה) חדל לך מאלהים אשר עמי זה לשון עבודת כוכבים, ולא הסב יאשיהו פניו, ולא שמע אל דברי נכו מפי אלהים, זה ירמיהו שאמר ליאשיהו כך מקובלני מישיעה רבי (ישעיה י"ט) וסכסכתי מצרים במצרים ולא שמע לו, אלא א"ל משה רבה דרבך לא כך אמר (ויקרא כ"ו) וחרב לא תעבור בארצכם, וחרבו של אותו רשע עוברת בארצי ובתחומי, והוא לא היה יודע שכל דורו עובדי עבודת כוכבים היו, הוה משלח זוג תלמידים למיבערא עבודת כוכבים מבתיהון, והוון עללין ולא משכחין כלום, עד דנפקון אמרון טרודו תרעין, מן דהוון טרדין לתרעיה הוון חמן יתיה אמרו עליהון מן דאתא ותיקן הוא דאתא וקלקל לפיכך (דה"ב = דברי הימים ב' ל"ה) ויורו היורים למלך יאשיהו..."

קינה # 5 - זכר את אשר צר בפנינים

מסכת גיטין נ"ו עמוד ב' - "ואמר אי אלהימו צור חסיו בו" - זה טיטוס הרשע שחירף וגידף כלפי מעלה. מה עשה? תפש זונה בידו ונכנס לבית קדשי הקדשים, והציע ספר תורה ועבר עליה עבירה, ונטל סייף וגידר את הפרוכת, ונעשה נס והיה דם מבצבץ ויוצא, וכסבור הרג את עצמו... אבא חנן אומר: "מי כמוך חסין יה" - מי כמוך חסין וקשה, שאתה שומע ניאוצו וגידופו של אותו רשע ושותק... מה עשה? נטל את הפרוכת ועשאו כמין גרוגותני, והביא כל כלים שבמקדש והניחן בהן, והושיבן בספינה לילך להשתבח בעירו..."

"רבנים בשואה" מאת פנינה מייזלש, סיני קטז - תשנ"ה

כבר למן הימים הראשונים של הכיבוש, שימשו דווקא הרבנים החשובים ביותר כיעד הראשוני להתנכלויות... עוד בטרם נקבעו דפוסי השלטון שהיו אמורים להסדיר את מערכת היחסים עם האוכלוסייה הכבושה, גרם לכך שכבר בימים הראשונים היה היהודי הדתי - הדמות החיה מן הקריקטורות - זה שנפל קרבן להתעללויות. אחד הביטויים המובהקים לכך היה מריטת הזקנים, בטקסים פומביים, מול המצלמות, כאקט מכוון של השפלה והפחדה. רבנים ושאר נכבדי הקהילות אולצו לטאטא את הרחובות, שיטת טרור שבה החלו הנאצים עוד באוסטריה, לאחר האנשלוס של 1938. האדמו"ר ר' אברהם יעקב פרידמן מסדיגורה שאולץ לטאטא את מדרכות וינה, קיבל על עצמו לטאטא את אדמת ארץ ישראל, כבן חורין, ואכן עשה זאת כאשר הגיע לתל-אביב.

על היחס המיוחד שלו זכו בפולין היהודים החרדיים, ובמיוחד הרבנים, כותב גם אדולף ברמן, שהיה מראשי פועלי ציון שמאל בפולין, וחבר במחתרת היהודית.

"אנשי ס"ס וכמוהם גם הקצינים, החיילים והז'נדרמים של הוורמאכט התייחסו באכזריות מיוחדת ליהודים החרדים.

השעשוע החביב ביותר על הנאצים היה למרוט את הזקנים והפאות שלהם, ולאץ יהודים בקפוטות ארוכות לעשות

התעמלות', לקפוץ לגובה, ולהשתטח בבוץ וברפש..."

... בתי הכנסת היו בין היעדים הראשונים להפצצה ולשריפה, לעיתים קרובות על יושביהם,

וחגי ישראל נקבעו על ידי הנאצים, בכוונה גמורה, כימי יעד לגזירות ולאקציות. רבנים

רבים נלקחו מיד עם הכיבוש כבני ערובה....

(3 מסכת גיטין נ"ז עמוד ב') - אמר רב יהודה אמר שמואל, ואיתימא רבי אמי, ואמרי לה במתניתא תנא: מעשה בדי מאות

ילדים וילדות שנשבו לקלון, הרגישו בעצמן למה הן מתבקשים, אמרו: אם אנו טובעין בים אנו באין לחיי העולם הבא? דרש

להן הגדול שבהן: +תהלים ס"ח+ **אמר ה' מבשן אשיב אשיב ממצולות ים**, מבשן אשיב - מבין שיני אריה אשיב, ממצולות

ים - אלו שטובעין בים; כיון ששמעו ילדות כך, קפצו כולן ונפלו לתוך הים. נשאו ילדים ק"ו בעצמן ואמרו: מה הללו שדרכן

לכך - כך, אנו שאין דרכנו לכך - על אחת כמה וכמה! אף הם קפצו לתוך הים. ועליהם הכתוב אומר: +תהלים מ"ד+ כי

עליך הורגנו כל היום נחשבנו כצאן טבחה.

קינה # 6 – אם תאכלנה נשים פרים

המרד בגטו וארשה : גטו וארשה עד הגירוש הגדול- הרעב וגורל הילדים/ שרה נשמית

עם הקמת הגטו השתרר בו רעב איום. אמנם גם בשנת 1940 - עוד לפני כליאת היהודים בין החומות - הורדה מנת הלחם היומית של היהודים ל-150 גרם בלבד, אך עתה - פסקה כל אפשרות של פרנסה ושל קיום. בעקבות הרעב עלתה בתלילות עקומת התמותה בגטו. אנשים, שהרעב מצץ את שארית כוחותיהם, היו מתמוטטים ברחוב. תכופות היו בני משפחה או שכנים מוצאים בשוכם מת בבית. בשל קשיי הקבורה - בית הקברות היה מחוץ לגטו - היו מוציאים את המת לרחוב ומניחים אותו על המדרכה. עוברי-אורח או קרובים היו מכסים את המת בעיתון; וכך הייתה הגוויה מוטלת עד בוא עגלת "חסד-ואמת" לאוספה ולקבורה בקבר ההמוני לחללי הרעב.

בגטו וארשה לא ספדו למת ולא התאבלו. אדרבא, מלווים היו אותו באמרה: **"אשריו! הוא**

כבר נגאל מייסוריו, ואני?!!" ... **אכן, קינאו החיים במתים.**

אך תשעה-קבין של סבל נטלו הילדים. ליד חומות הגטו היו רובצים ילדים מזי-רעב, קבוצות קבוצות, על האדמה הספוגה מי-גשם בסתיו או המכוסה שלג בחורף. מפניהם הנופלים והמצומקים, או מתוך בצקת הנפיחות, הציצו עיניים כבויות ותפילה אחת בהן: פת לחם, מלבושם הדל והבלה לא הגן מפני קור, והרוחות צרבו את בשרם - עור ועצמות. ולא היה בהם עוד כוח לקרוא בקול ולבקש נדבת-יד, ורק יללה, כיללת חיה פצועה הייתה נפלטת מבין שפתיים הכחולות ומרחפת בחלל הגטו.

ילדים קטנים ואפילו תינוקות לא קיבלו חלב בגטו. החלב המעט שניתן להשיגו בגטו בא ממקורות ההברחה ונמכר במחירים גבוהים ביותר. אף קטני-קטנים היו ניזונים מקליפות תפוחי-אדמה, שנהפך למצרף חשוב ונמכר במחיר רב בחוצות הגטו. לא בחלו בעשבים ובעלים, שהיו מלקטים ומבשלים אותם. לקמח היו מוסיפים קליפות תפוחי-אדמה טחונות, מוץ ופסולת אחרת.

בוארשה היו כ-40 נקודות הזנה לילדים. היו מקומות-הזנה שאורגנו על-ידי ועדי בתים.

אך כל אלה לא היו אלא טיפה בים הרעב הגדול, אשר בלע נפשות ילדים לאלפים. לכן שוטטו ברחובות הגטו המוני ילדים מיותמים, שהוריהם נספו או נלקחו למחנות, נפוחי רעב, קרועי-בגד ויחפים, קופאים בקור, ויד מוסדות העזרה למען הילד קצרה מהושיע

הרב יהושע משה אהרונוסון [רבה הראשי של פתח תקווה], **"עלי מנורות", נסיונות, עמ' 248-249**

יד בתחילת חודש אייר תש"ה הוליכו אותנו מבוכנוולד למטרונישטאט
 בסודעטין-געביט. עמדנו תחת השמים בשדה ניר ארבעה עשר יום
 מוקפים מכל צד מהגסטאפו ומז'נדמריא אשכנזית, בכל יום כשהרעב גבר מאד
 התחלנו לאכול העשבים המרים הגדלים כאגם במקום שעמדנו. אבל גם זאת היתה
 עונש מוות כי האשכנזים מהסביבה באו וצעקו כי אנחנו אוכלים כל הדשא ולא יהיה
 מרעה לבהמות. ולסיבת הרעב והצמאון מתו בכל רגע כמה וכמה אנשים למאות,
 אז פנה אלי אחד מידידי ז.פ. בשאלתו, להיות שאצלו הרגעים האחרונים כי מרגיש
 אפיסת הכוחות מסיבת הרעב, ורק עצה אחת עלתה ברעיונו להציל חיותו והוא:

לחתוך חתיכת בשר מגוף אדם מת ולאכלו להשיב נפשו, ודבר על לבי לעשות מעשה
 כי באופן זה נוכל להציל כמה מאות ממוות בטוח ביותר שהיו אז הימים האחרונים
 של המלחמה והחירות עומדת תחת כתלינו, וחבל על כל אדם שמת או נהרג ברגע
 אחרון זה, אחר עבור עלינו כל משברי שנות המלחמה.

עוד נשמתי בי טרם יצאה מרעב ושברון הלב, נבהלתי למשמע אזני ובמענה
 לדבריו הנאמרים באמת לב צדק, התחלתי לבכות ונהמתי מקירות לבי "רבש"ע, קח
 את נפשי - ואל תביאני למדרגה נמוכה זו ח"ו". והשבתי לו אמת כי הצדק איתך,
 ואפשר דמדינא מותר ומצוות פיקוח נפש נמי איכא, הרי מצינו במדרש בזמן החורבן,
 אבל שמע נא: יראתי כי יבואו לידי רציחה, שימצאו הרבה שיהרגו להחלשים ביותר
 כדי להמציא להם אוכלם בהיתר ובהצנע, עוד זאת שבלי ספק ירגישו הס.ס. בזה
 ויהיה להם עלילה נכונה להרוג הכל באמתלא שהוא נגד צדק ורק העולם "אוכלי
 אדם" פראים וברברים... דברי נכנסו לאזניו, ופרש. וכעבור שעה אחת קבלו הס.ס.
 פקודה להוליכנו למרוץ, ונצלנו.

אירוע דומה מובא בשו"ת ממעמקים חלק ד' סימן כ"ג: "בשנות החמישים נקלעה
 קבוצת יהודים לאזור נידח, עקב נפילת מטוס, ולא נחלצו במשך שבועות ונותרו ללא מזון
 ... והתיר", אך הוא מעיד שלא השתמשו בהיתר זה בקובנה ובמחנות הסמוכים ואף לא
 בטריזנשטט, ומסיים "ועל ישראל גאותו, ובצדק, שהרי אין לשער ואין לתאר את גודל
 הרעב ששרר במחנות ההסגר ... ואעפ"כ לא ירדו ישראל מקדושתם, קדושת אנוש ולא
 אכלו אף פעם בשר אדם, כי ידענו מה שנאמר בתורה "ואנשי קודש תהיו לי" ופירש רש"י
 אם אתם קדושים ופרושים משקוצי נבילות וטריפות הרי אתם שלי, ואכן כלואי המחנות
 רצו להיות של הקב"ה ולמסור את נפשם בקדושה ובטהרה על קדוש ה'".

קינה # 7- לך ה' הצדקה

קינה # 8 + 9: ארזי הלבנון ו"החרישו ממני ואדברה"

מסכת ראש-השנה י"ח עמוד ב'

"צום השביעי" = זה שלשה בתשרי, שבו נהרג גדליה בן אחיקם. ומי הרגו - ישמעאל בן נתניה הרגו, ללמדך ששקולה מיתתך
 של צדיקים כשריפת בית אלהינו.

קינה # 10 ואת נוי חטאתי

1) מסכת גיטין נ"ח עמוד א'-אמר רב יהודה אמר רב: מעשה בבנו ובבתו של ר' ישמעאל בן אלישע שנשבו לשני אדונים. לימים נדווגו
 שניהם במקום אחד, זה אומר: יש לי עבד שאין כיופיו בכל העולם, וזה אומר: יש לי שפחה שאין בכל העולם כולו כיופיה, אמרו: בוא
 ונשיאם זה לזה ונחלק בוולדות. הכניסום לחדר, זה ישב בקרן זוית זה וזו ישבה בקרן זוית זה, זה אומר: אני כהן בן כהנים גדולים
 אשא שפחה? וזאת אומרת: אני כהנת בת כהנים גדולים אנשא לעבד? ובכו כל הלילה. כיון שעלה עמוד השחר, הכירו זה את זה, ונפלו
 זה על זה וגעו בבכיה עד שיצאה נשמתן. ועליהן קונן ירמיה: + איכה א' + על אלה אני בוכיה עיני עיני יורדה מים.

2) מדרש איכה רבה פרשה א/ב- מעשה באשה אחת שהיתה בשכונתו של רבן גמליאל והיה לה בן תשחורת ומת והיתה בוכה עליו
 בלילה, והיה רבן גמליאל שומע את קולה, והיה נזכר חורבן בית המקדש, והיה בוכה עמה עד שנשרו ריסי עיניו.

3) מסכת בבא בתרא י"א עמוד א'- כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא,

4) מסכת ברכות נ"ח עמוד א'- תנו רבנן: הרואה אוכלוסי ישראל אומר: ברוך חכם הרזים. שאין דעתם דומה זה לזה, ואין פרצופיהן
 דומים זה לזה.

קינה # 11 - "מי יתן ראשי מיים"

(1) מסכת ראש-השנה י"ח עמוד ב' - מאי דכתיב [וכייה] "כה אמר ה' צבאות צום הרביעי וצום החמישי וצום השביעי וצום העשירי יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה" = קרי להו צום, וקרי להו ששון ושמחה, בזמן שיש שלום - יהיו לששון ולשמחה, אין שלום - צום. אמר רב פפא: הכי קאמר: בזמן שיש שלום - יהיו לששון ולשמחה, יש שמד - צום, אין שמד ואין שלום, רצו - מתענין, רצו - אין מתענין. אי הכי, תשעה באב נמי! - אמר רב פפא: **שאני תשעה באב, הואיל והוכפלו בו צרות.**

(2) הרמב"ם [תעניית, ה] - ותשעה באב חמשה דברים אירעו בו: נגזר על ישראל במדבר שלא יכנסו לארץ..., **ובו ביום המוכן לפורענות** חרש טורנוסרופוס הרשע ממלכי אדום את ההיכל ואת סביביו לקיים + ירמיהו כ"ו + ציון שדה תחרש.

(3) קינה "בליל זה" - בליל זה ארעו בו חמש מארעות... **יום מוכן בפגוע פגעות.** והעמיד האוייב והרים קול זועות. קום כי זה היום אשר אמר ה'.

(4) "רש"י" [לא בדיוק], **דברי הימים ב', פרק ל"ה, פסוק כ"ה** ["(כה) ויקונן ירמיהו על יאשיהו, ויאמרו כל השרים והשרות בקינותיהם על יאשיהו עד היום **ויתנום לחק על ישראל** והנם כתובים על הקינות]: **ויתנם לחוק** - כשמזדמן להם שום צער ובכיה, שהם מקוננים ובוכים על המארע = **הם מזכירים זה הצער עמו דוגמא בתשעה באב** שמזכירים קינות על ההרוגים בגזירות שאירעו בימינו.

(5) "ממעמקים" לר' אפריים אושרי [הח, עמ' ע"ח, השאלה עוסקת באמירת "נחם" בברכת-המוזון במקרה בה חייבים לאכול בט' באב משום עבודת כפיה] א ו ר עולמינו חשך בעדינו וצהרי חיינו האפיל... והקב"ה שלח בנו חרון אפו עברה וזעם ומשלחת מלאכי רבים הגרמנים הארורים ימ"ש... והנה בערב יום המר של תשעה באב בשנת תש"ב התאספנו בביתו של נאפאנאוויץ... לתפילת ולקריאת מגילת איכה, ולקונן על חורבן בית מקדשנו ועל עם ה' כי נפלו בחרב, וכן על קהלות הקודש של מדינת ליטא, קהלות של קדושים וטהורים, גאוני ארץ ונקיי טהרה שהזדים הארורים ימ"ש החריבו, ואת המוני החסידים והישרים והתמימים, הנאהבים והנעימים בחייהם...

קינה # 12 - "אש תוקד בקרבי"

(1) שולחן ערוך או"ח תכ"ח/ג - סימן לקביעת המועדים א"ת ב"ש ג"ר... פירוש ביום א' של פסח יהיה לעולם ת"ב וסימן על מצות ומרורים יאכלוהו...

(2) שולחן ערוך או"ח תע"ו/ב - הגה: נוהגים בקצת מקומות לאכול בסעודה ביצים, זכר לאבלות, ונראה לי הטעם משום שליל תשעה באב נקבע בליל פסח ועוד זכר לחורבן שהיו מקריבין קרבן פסח.

(3) שולחן ערוך או"ח ק"פ/ה - נוהגים לכסות הסכין בשעת בהמ"ז...

(4) ט"ז [שם ג'] - בב"י בי טעמים האחד דברזל מקצר ימי האדם ואינו דין שיהיה מונח על השלחן שדומה למזבח שמאריך ימי האדם דע"כ כתיב לא תניף עליהם ברזל. וטעם ב' בשם רבינו שמחה לפי שפעם אחד הגיע אחד לברכת בונה ירושלים ונוכר חורבן הבית ותקע סכין בבטנו ע"כ נהגו לסלקו בשעת ברכה. וכי ב"י שמה שנוהגין בשבת וי"ט שלא לכסותו לפי טעם רבינו שמחה אין לחלק. ומ"מ מנהגן של ישראל תורה היא עכ"ל. וצריך טעם למה הוקשה לו זה דוקא לטעם רבינו שמחה ולא לטעם האחר ואפשר דקאמר אפי' לטעם ר"ש וכ"ש לטע' הראשון דלר"ש היה אפשר קצת לומר בשבת וי"ט אין האדם מיצר כ"כ....

קינה # 13 - ציון הלא תשאל

איכה א/ז - זכרה ירושלם ימי עניה ומרודה כל מחמדיה אשר היו מימי קדם

ו' יהודה הלוי - לְבִי בְּמִזְרַח וְאֲנֹכִי בְּסוּף מְעַרְב אֵיךְ אֶטְעָמָה אֶת אֲשֶׁר אָכַל וְאֵיךְ יַעֲרֵב אֵיכָה אֲשַׁלֵּם נְדָרֵי וְאֶסְרִי, בְּעוֹד צִיּוֹן בְּחֶבֶל אֲדוּם וְאֲנִי בְּחֶבֶל עָרֶב יִקַּל בְּעֵינַי עֹזֵב כִּי טוֹב סִפְרָד, כְּמוֹ יִקַּר בְּעֵינַי רְאוֹת עֲפֹרוֹת דְּבִיר נְחָרֵב.

גדליה אבן יחיא, **"שלשלת הקבלה"** [ירושלים תשכ"ב, עמ' צב] - קרע את בגדיו והלך בקרסוליו על הארץ [...] והיה אומר הקינה שהוא חיבר, האומרת 'ציון הלא תשאל' וכו'. וישמעאל אחד לבש קנאה עליו מרוב דבקותו והלך עליו בסוסו וירמסהו וימיתוהו"

קינה # 14 - קינה על השואה

קינה "אחרונה" - אלי ציון

<p>הרמב"ן, תורת האדם [עמ' רמ"ב במהדורת שוועל] ... ירושלמי ר' יהושע בן לוי הוה ציים תשיעי ועשירי, ר' לוי הוה ציים תשיעי ועשירי, פ"י מנהג חסידות היה להם, וכל המוסיף להתאבל על ירושלים זכות היא לו.</p>	<p>שולחן ערוך יו"ד שצ"ד/א-ב-א אין מתקשין על המת יותר מדאי; וכל המתקשה עליו יותר מדאי, על מת אחר הוא בוכה; אלא שלשה ימים לבכי, שבעה להספד, שלשים לתספורת ולגיהוץ. במה דברים אמורים, בשאר העם. אבל תלמידי חכמים, הכל לפי חכמתם; ואין בוכים עליהם יותר מל' יום; ואין מספידין עליהם יותר מ"ב חדש; וכן חכם שבא שמועתו לאחר י"ב חדש, אין מספידין אותו.</p>
--	---